

**Handläggare**  
Anna-Lena Albin  
Telefon: 08-508 28 872

**Till**  
Miljö- och hälsoskyddsnämnden  
2015-05-19 p.

## **Årsrapport 2014**

### **Hälsoskyddstillsyn av skolor och förskolor**

#### **Förvaltningens förslag till beslut**

1. Godkänna förvaltningens rapport
2. Överlämna miljöförvaltningens rapport till utbildningsförvaltningen, stadsdelarna: Östermalm, Älvsjö, Hägersten-Liljeholmen, Skarpnäck, Rinkeby-Kista, Skärholmen

Gunnar Söderholm  
Förvaltningschef

Monika Gerdhem  
Avdelningschef

#### **Sammanfattning**

Målet är att Stockholms skolor och förskolor ska ha en tillfredställande miljö för elever och barn och att de inte ska utsättas för hälsorisker eller hindras i sin utveckling och i sitt lärande. Syftet med förvaltningens tillsyn är att upptäcka och se till att eventuella olägenheter åtgärdas, att verksamhetsutövarna ska få ökad kunskap om miljöbalken och förbättrade rutiner för sin egenkontroll.

I Stockholms stad finns i dagsläget 1053 (599) förskolor, 270 (144) grundskolor och 97 (26) gymnasieskolor. Siffror inom parentes avser kommunala verksamheter. Under 2014 har totalt 420

inspektioner utförts på skolor och förskolor inom staden, inklusive inspektion av 54 nyanmälda verksamheter.

Riktad tillsyn är ett verktyg för att uppnå en sund miljö i alla skolor och förskolor, både inomhus och utomhus. Tillsynen bedrivs på olika sätt, antingen som löpande tillsyn eller i projektform. Den löpande tillsynen sker genom återkommande inspektioner för att kontrollera kända problemområden. Fokus för denna tillsyn är ventilation, buller från fasta installationer samt hygien och städning, utifrån att det är dessa delar som oftast brister. Förvaltningen följer även upp anmärkningar som erhållits vid föregående inspektion. Projekttillsynen syftar till att kontrollera eller kartlägga avgränsade aktuella frågor.

Förvaltningen har deltagit i Folkhälsomyndighetens nationella tillsynsprojekt gällande inomhusmiljön i skolan (oktober 2014-mars 2015). Fokus i projektet har varit ventilation och städning samt egenkontrollen vad gäller dessa områden. Stockholms miljöförvaltning har, inom ramen för Miljösamverkan Stockholms län, ansvar för samverkan av projektet i länet. Målet för samverkan är samsyn i tillsynen. En rapport om inomhusmiljön i länets skolor kommer att sammanställas. En gemensam checklista för tillsynsbesöken har tagits fram och möten med föreläsningar och diskussioner har anordnats.

En kartläggning av UV-skydd på förskolegårdar genomfördes under våren 2014. Syftet med projektet var att få en bild av hur utemiljön på förskolorna såg ut med avseende på möjligheten till solskydd och hur verksamheterna arbetar med frågan. Detta var en kartläggningsinsats som genomfördes under två veckor i maj. Totalt besöktes 162 förskolor och 156 förskolegårdar inspekterades. Arbetet har ställts samman i form av ett examensarbete i samarbete med Stockholms universitet (bilaga 2).

Radontillsynen har som mål att alla skolor och förskolor i Stockholm ska vara kontrollerade avseende radon och ha halter under riktvärdet 200 Bq/m<sup>3</sup>. Tillsynen innebär att miljöförvaltningen granskar den av verksamheten inskickade mätplanen och resultaten från mätningen för att kontrollera att mätning har skett enligt metodbeskrivningen och att mätresultaten understiger riktvärdet. Om riktvärdet överskrids ställer förvaltningen krav på åtgärder.

## Resultat och slutsatser

Erfarenheten från tillsynen är att skolor och förskolor före förvaltningens tillsynsbesök har liten eller ingen kunskap om att de ansvarar för att regelbundet kontrollera och säkerställa att lokalerna är lämpliga ur hälsosynpunkt. Verksamheterna förlitar sig i många fall på att fastighetsägaren tillhandahåller hälsomässigt bra lokaler som är ändamålsenliga för verksamheten. Många saknar kunskap om ifall ventilationen räcker till för det antal personer som vistas i lokalen eller om ljudnivån från ventilationen är för hög och utgör en hälsorisk.

Inom den löpande planerade tillsynen inspekterades 167 verksamheter under 2014 och av dem hade 82 sådana brister som kräver uppföljning, det vill säga 49 procent av verksamheterna. Vissa verksamheter hade fler än en brist. Av bristerna var 78 anmärkningar på buller från fast installation, 18 anmärkningar på bristfällig ventilation, en på fukt, samt en anmärkning på avsaknad av frånluft på toalett.

Inom ramen för projekt ”Inomhusmiljön i skolan” inspekterades 40 skolor under 2014, av dem hade 18 sådana brister som kräver uppföljning, det vill säga 45 procent av verksamheterna. Vissa hade fler än en brist. Av bristerna var 14 anmärkningar på buller från fast installation, 11 anmärkningar på bristfällig ventilation, två på fukt, samt en anmärkning på avvikande lukt i korridor.

De brister som följs upp särskilt är buller, bristfällig ventilation och fukt. Buller och höga ljudnivåer i skol- och förskolemiljö är sällan skadligt för hörseln men bullerexponeringen har betydelse för hälsan, livskvaliteten och lärandet. Dålig luftkvalitet inomhus kan bland annat leda till besvär med ögon, näsa och hals samt astma och allergi. Dålig luftkvalitet kan bero på bland annat bristfällig ventilation, för många personer i lokalerna eller fuktskador. Under 2014 avslutades 96 uppföljningsärenden vilket innebär att alla dessa verksamheter och mångfaldet fler barn och ungdomar i Stockholm fått förbättrad inomhusmiljö i sin dagliga vistelsemiljö.

Inom projektet UV-skydd på förskolegårdar finns resultat från 156 förskolor i stadsdelarna Rinkeby-Kista, Skarpnäck och Skärholmen. På 40 procent av besökta förskolegårdar saknades solskydd helt vid matplatsen. Förvaltningen anser att detta är en alltför hög andel eftersom matplatser är platser där barnen sitter stilla under måltiden och inte kan flytta sig till skugga. 47 procent av sandlådorna var

solexponerade. Små barn är extra känsliga för solen och tillbringar dessutom ofta lång tid i sandlådan.

En slutsats man kan dra från 2014 års tillsyn är att effekterna av tillsynen ökar då miljöförvaltningen fortsätter att driva ärenden mot de verksamheter där man hittat brister. Att lämna ansvaret till verksamhetens egenkontroll har inte fungerat. Förvaltningen kommer därför att arbeta ännu mer med uppföljning av tillsyn och på det sättet verka för en förbättrad inomhusmiljö i Stockholms skolor och förskolor.

Slut

**Bilagor**

1. Årsrapport 2014, Hälsoskyddstillsyn av skolor och förskolor
2. Kartläggning av UV-skydd på förskolegårdar i Stockholms stad